

КОНЦЕПЦИЯ

за структурното и функционалното развитие на факултет «Обществено здраве и спорт»
и специалностите

в съответствие с международните стандарти и стратегия Европа 2020 на ЕС

Настоящият проект на Концепция е разработен в рамките на научно-изследователски проект SRP-B13 „Осигуряване качество на образователния и научен мениджмънт във факултет „Обществено здраве и спорт” – синхронизиране с европейските и международни стандарти”, финансиран по Наредба № 9, 2011 г. Проектът е представен на заседание на Факултетен съвет на Факултет „Обществено здраве и спорт”, проведено на 06.12. 2011 г.

Автори:

Проф. д-р Добринка Георгиева, доц. д-р Мая Чолакова, доц. д-р Стоян Иванов

Консултант:

Д-р Hazel Roddam, University of Central Lancashire, Preston (UCLAN); President of the Royal College of Speech Therapists, London, UK

Оценител:

Карина Ангелиева, Директор на Единен център по иновации, БАН; Координатор в Европейска мрежа Euraxess

I. Обосновка

Развитието на образователната и научна дейност във факултет „Обществено здраве и спорт” (ФОЗС) следва европейските, национални и университетски документи, приети за основополагащи в определянето на политиките в тази област.

При формулирането на основни приоритети в сферата на университетската наука, отправна точка се явяват **официалните Европейски документи**, приети на редица европейски и национални форуми:

- Лисабонската конференция – тя определя като един от основните приоритети за страните от ЕС развитие на научна инфраструктура (research infrastructure – RI) – чл. 169 и 171 от Европейската регулативна рамка;
- Европейският стратегически форум за научно-изследователска инфраструктура (European Strategy Forum on Research Infrastructures ESFRI). Декларацията е приета на 2 април 2007 г. от Съвета на министрите по научни изследвания и е подписана от 27 страни членки на ЕС, 5 асоциирани страни и 1 представител на Европейската комисия;
- Болонската декларация за развитие на общоевропейско пространство за висше образование.

Логично, базисната политика, с която ръководството на ФОЗС следва да се съобрази през следващата декада, е определена от Европейската комисия и Комюникето от конференцията на министрите, отговорни за висшето образование Льовен и Лувен-ла-ньов от 28-29 април 2009 г. *«Болонският процес 2020 година – Европейското пространство за висше образование в новото десетилетие»*. Сред дефинираните приоритети на висшето образование за предстоящото десетилетие се открояват:

- ✚ Равен достъп и завършване на висше образование
- ✚ Учене през целия живот
- ✚ Пригодност за заетост
- ✚ Учене с център студента и преподавателска мисия на висшето образование
- ✚ Модерно образование, модерни научни изследвания и иновации – увеличаване на броя на лицата със способности за изследователски труд
- ✚ Високо качество на докторските програми, които да се допълват от междудисциплинарни и между-секторни програми.
- ✚ Международна отвореност за глобално сътрудничество и транснационално образование, ръководено от Европейските стандарти и насоки за осигуряване на качество на UNESCO/OECD
- ✚ Мобилност на студентите, младите изследователи и академичния състав – най-малко 20% от завършващите студенти в Европейското пространство за висше образование трябва да са преминали период на обучение в чужбина
- ✚ Засилване на академичната и културна интернационализация на европейското висше образование, в частност ролята на ЮЗУ и ФОЗС като такъв инструмент
- ✚ Във всеки един от трите цикъла на висше образование трябва да се създадат възможности за мобилност в структура от програми за придобиване на степен (по възможност международни).

Друг основен документ е Декларацията от Будапеща и Виена относно Европейското пространство за висше образование от 12 март 2010, както и бюлетина от Форума за Болонска политика (Виена, 12 март 2010).

В раздел 4 на бюлетина е посочено, че *«се нуждаем от засилено сътрудничество между системите на висшето образование и научните изследвания в различните региони по света»*. Следователно акцент в бъдещата политика на ФОЗС е повишаване качеството на научните изследвания, тяхната интернационализация от една страна, и от друга – повишаване на качеството на обучение. Това може да се осъществи чрез съответната налична инфраструктура и високоспециализиран състав от хабилитирани преподаватели и изследователи.

На национално ниво основни документи, определящи политиката на ФОЗС, са:

- ✚ Националната пътна карта за изграждане на научна инфраструктура, приета на 21 септември 2010 г. с решение 692 на Министерския съвет
- ✚ Националната стратегия за висше образование.
- ✚ Национална стратегия за развитие на научните изследвания 2020 г.(бр. 62/12.08.2011 г.)

- ✚ Стратегическите цели и приоритети на Националния план за развитие (2007-2013 г.), одобрен от Министерски съвет на Република България

На университетско ниво основен стратегически документ се явява приетата пътна карта за развитие на научна инфраструктура – 2008-2011.

II. Визия

Цел на Стратегия Европа 2020 е през 2020 Европа да се превърне "... в "нова" икономика, основана на устойчив социален пазар, по-интелигентна и зелена икономика, където нашият общ просперитет ще бъде резултат от въвеждането на повече иновации и от по-доброто използване на ресурсите, и където знанието ще е ключов принос."

Отчитайки насоките, отразени в посочените по-горе нормативни и стратегически документи, в стремежите си да отговори на високите изисквания за ролята и мястото на науката в съвременното общество, академичната общност във ФОЗС формулира за следващата декада следните основни приоритети и насоки за развитие в научно-изследователското и научно-образователно пространство:

- ✚ обезпечаване на стабилен кадрови състав от хабилитирани преподаватели и доктори на науките в областта на Общественото здраве и Социалните дейности;
- ✚ продължаващо активизиране на научно-изследователската работа и международно сътрудничество чрез качествен и количествен ръст при участието в различни национални и международни програми и проекти;
- ✚ изграждане на уникална научна инфраструктура в съответствие с приоритетите на Националния пътна карта за изграждане на научна инфраструктура;
- ✚ непрекъснато повишаване качеството на образование на студентите и пряката му обвързаност с научното знание;
- ✚ подобряване на качеството на докторантското обучение в съдържателен и организационен план, както и акредитиране на докторски програми в областта на Общественото здраве и Социалните дейности.

Оптимизиране на интеграцията и научния потенциал на ФОЗС в ERA (European Research Area) може да се постигне чрез:

- ✚ инвестиране на ЮЗУ ниво, национално и регионално ниво, в това число в научна апаратура и човешки ресурси (създаване на нови докторантски и пост-докторантски програми);
- ✚ участие в международни мрежови научни проекти с Европейски партньори в областта на специалностите в професионално направление Обществено здраве и професионално направление Социални дейности;
- ✚ получаване на достъп до широката Пан Европейска научноизследователска инфраструктура за изследвания в областта на логопедията, социалните дейности и кинезитерапията;
- ✚ намиране на "ниша" на национално и регионално ниво в сектори, в които ФОЗС развива уникална научна дейност;

- ✚ стимулиране визията и развитие на политика на по-широко коопериране в определени за приоритетни и ключови зони за научни изследвания в областта на Общественото здраве и Социалните дейности, като например Aging Society;
- ✚ създаване на нова генерация изследователи в науката и подобряване на нивото на съществуващия научен капацитет;
- ✚ изграждане на нов мултифункционален корпус на ФОЗС, състоящ се от Речеви център, Център по кинезитерапия/физиотерапия, Център по социална работа и консултиране със специфичен “RI парк” на уникална и рядко срещана научна инфраструктура. Съставна част на този парк към настоящия момент са: Университетския център за изследване на заекването /УЦИЗ/, Центъра за функционални изследвания в областта на спорта и кинезитерапията, Центъра по психофизиология, Центъра по психично здраве.

Структурно и функционално развитие на ФОЗС

в мултифункционалния корпус чрез интегриране

на обучение, научна дейност и практика

Структура/ Образователна функция	Структура/ Научноизследователска функция RI парк	Структура/ Терапевтична функция
катедра Логопедия	Университетския център за изследване на заекването /УЦИЗ/	Речеви център /сграда 1/
катедра Спорт и кинезитерапия	Център за функционални изследвания в областта на спорта и кинезитерапията Център по психофизиология	Център по кинезитерапия /сграда 2/
катедра Социални дейности	Център по социална работа и консултиране	Център по социална работа и консултиране /сграда 3/
Обучение на студенти в бакалавърска, магистърска и докторска степен	1. Научни изследвания, в които са привлечени студенти в магистърска, докторска степен, пост-	Практическо обучение на студенти в бакалавърска, магистърска и докторска

	<p>докторска позиция, доцентура, професура</p> <p>2. Съвместни научни изследвания с изследователи от чужбина /Наредба № 1 на МОМН/</p>	степен
Научно информирано преподаване	Научно информирано преподаване	Практика, базирана на доказателства за ефективност

ЮЗУ пътна карта	Приложими инструменти
Работни групи, експерти от ЮЗУ	Разработват и участват с научни проекти за изграждане и развитие на научна инфраструктура (в областта на):
<p>Да се следва картата на научно-изследователска структура на България – National Research Infrastructure Roadmap, приета през 09.2010 г.</p> <p>Да се предвиди мотивирано и съгласувано последващо включване на преподаватели и работни групи от ФОЗС в определени програми, в които има изграден научен капацитет или акумулиран опит</p>	<p>1. Социалните науки и хуманитаристиката – European Social Survey (ESS);</p> <p>2. Здравеопазване (SHARE)</p>
	Седма рамкова програма (2007-2013) Хоризонт 2020 (2014-2020)
	COST, ERA-NET, INTERREG
	Структурни фондове и Кохезионен фонд (2014-2020)
	Национален иновационен фонд
	Национален фонд за научни изследвания

За да бъде възможно включването на екипи от изследователи от ФОЗС в горепосочените програми, както и в предстоящи такива, е необходимо да се акцентува върху научните изследвания и тяхното качество.

ФОЗС приема разработената от водещи Европейски университети **рамка за научно-информирано преподаване, ориентирано към практиката (research-informed teaching for practice)**.

За целта е необходимо да се насочат усилията към възприемане и адаптиране към нашите условия на разработената концептуална рамка за **научно-информирано преподаване (research-informed teaching)**. Известно е, че целта му е разширяване на обхвата на ученето и преподаването в рамките на факултета. Приема се, че то би подкрепило опита в ученето на студентите, би мотивирало преподавателския състав да поддържа научна активност и да предполага включване на бизнеса и изследователите в процеса на обучение. Значимо взаимодействие между обучението и научните изследвания би помогнало на студентите да развият разбиране за комплексността на знанието и компетенциите им при справяне с различни научни предизвикателства, които прогресът генерира и ще генерира.

ФОЗС извежда четири категории, на които да се базира НИР на преподавателите и изследователите. Във факултета се приема модела за research-informed teaching, разработен от Griffiths (2004), допълнен от Healey (2005) и възприет от екипа на UCLAN:

- **Research led** – извеждане на преподаването с фокус върху специалността на студента
- **Research-oriented** (научно-ориентирано) - акцент върху научната конструкция и дизайн
- **Research-based** (научно-базирано) - с фокус върху научно-базираното научаване (докторанти)
- **Research-tutored** (научно-ръководено) - с акцент върху научаването, фокусирано върху публикационна активност и писане на статии в реферирани списания.

Фигура 1. Модел на UCLAN, UK, за интеграция на преподаване, научни изследвания и практика (Факултет по обществено здраве и клинични науки).

Използвани източници:

1. Dey, P., S. Downe, A.M. Milston, H. Roddam and A. Hart (ed.) (2009). IMPACT, Linking Teaching & Research. Published by the Centre for Research-Informed Teaching, University of Central Lancashire, Preston, UK.